

Warszawa, dnia 24 sierpnia 2018 r.

Departament Prawny

PR5.022.83.2018

Pani
Monika Salamończyk
Dyrektor
Departamentu Prawa Gospodarczego
Rządowe Centrum Legislacji

Dot. RCL.DPG.550.29/2018

W załączeniu przedkładam projekt *ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (UC127)*

- z uprzejmą rozpatrzenie przez Komisję Prawniczą.

Renata Łúcaro
Zastępcą Dyrektora
Departamentu Prawnego w Ministerstwie Finansów
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia 2018 r.

o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 473) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 1 albo 2, zakład ubezpieczeń nie ustali ważności umowy ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 4 pkt 1 i 2, osoby odpowiedzialnej za szkodę, zakład ubezpieczeń przesyła niezwłocznie zgromadzoną dokumentację do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, powiadamiając o tym osobę zgłaszającą roszczenie. Przepis art. 109 ust. 3 stosuje się odpowiednio.”,

b) po ust. 4a dodaje się ust. 4b w brzmieniu:

„4b. W przypadku sporu pomiędzy Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym i zakładem ubezpieczeń dotyczącego ustalenia, który z nich jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania poszkodowanemu, wypłata jest dokonywana przez zakład ubezpieczeń. W przypadku ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w całości lub w części, zakład ubezpieczeń dochodzi od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego zwrotu wypłaconego odszkodowania lub jego części i poniesionych kosztów.”;

2) w art. 36 w ust. 1:

a) w pkt 1 wyrazy „5 000 000 euro” zastępuje się wyrazami „5 210 000 euro”,

b) w pkt 2 wyrazy „1 000 000 euro” zastępuje się wyrazami „1 050 000 euro”;

3) w art. 52:

a) w pkt 1 wyrazy „5 000 000 euro” zastępuje się wyrazami „5 210 000 euro”,

¹⁾ Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (wersja ujednolicona) (Dz. Urz. UE L 263 z 07.10.2009, str. 11).

b) w pkt 2 wyrazy „1 000 000 euro” zastępuje się wyrazami „1 050 000 euro”.

Art. 2. W przypadku umów ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 1, przepisy art. 36 ust. 1 i art. 52 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do szkód będących następstwem zdarzeń zaistniałych od dnia 31 grudnia 2018 r.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 31 grudnia 2018 r.

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Renata Łučko
Zastępca Dyrektora
Departamentu Prawnego w Ministerstwie Finansów

/- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt ustawy zawiera propozycję zmian do ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 473), dalej jako „ustawa” lub „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych”.

Konieczność nowelizacji przepisów ustawy wynika z regulacji *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności* (Dz. Urz. L 263 z 07.10.2009, str. 11-31), dalej jako „dyrektywa 2009/103/WE”, w zakresie dostosowania, zgodnie ze stopą inflacji cen konsumpcyjnych, minimalnych sum gwarancyjnych w obowiązkowym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów oraz obowiązkowym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego (z uwagi na objęcie tym ubezpieczeniem szkód wyrządzonych ruchem pojazdów wolnobieżnych będących w posiadaniu rolników posiadających gospodarstwo rolne i użytkowanych w związku z posiadaniem tego gospodarstwa). Na podstawie art. 9 ust. 2 ww. dyrektywy, co pięć lat od dnia 11 czerwca 2005 r. lub na koniec okresu przejściowego, trwającego najpóźniej do dnia 11 czerwca 2012 r., kwoty sum gwarancyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 1, podlegają przeglądowi z uwzględnieniem wskaźnika cen konsumpcyjnych (obecnie zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych – HICP). Kwoty te są dostosowywane automatycznie i podnoszone o wielkość stanowiącą procentową zmianę wskazaną przez HICP za odpowiedni okres i zaokrąglane do wielokrotności 10 000 EUR. Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o dostosowanych kwotach oraz zapewnia ich publikację w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Rzeczpospolita Polska skorzystała z okresu przejściowego na dostosowanie wysokości minimalnych sum gwarancyjnych do dnia 11 czerwca 2012 r. Minimalne sumy gwarancyjne są podnoszone o wielkość stanowiącą zmianę procentową wskazaną przez HICP za okres pięciu lat od końca okresu przejściowego (za okres od czerwca 2012 do czerwca 2017 wskaźnik wzrósł o 4,14%) i zaokrąglane do wielokrotności 10 000 euro.

W wyniku przeglądu kwoty określone w euro są następujące:

- a) w przypadku szkody na osobie – minimalną sumę gwarancyjną podwyższono do 1 050 000 EUR na jednego poszkodowanego lub 5 210 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych;
- b) w przypadku szkody materialnej – minimalną kwotę podwyższono do 1 050 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych.

W prawie krajowym minimalne sumy gwarancyjne są określone w ustawie, w związku z czym podwyższenie minimalnych sum gwarancyjnych wymaga dokonania zmian ustawowych, tj. w zakresie art. 36 ust. 1 oraz art. 52 ustawy. Zmiany w tym zakresie powinny zostać zaimplementowane do dnia 31 grudnia 2018 r.

Proponowana zmiana art. 14 ust. 4b ustawy ma na celu doprecyzowanie obowiązujących regulacji w przypadku zaistnienia ewentualnego sporu kompetencyjnego pomiędzy Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym i zakładem ubezpieczeń, dotyczącego ustalenia, który z nich jest zobowiązany do wypłaty świadczenia osobie poszkodowanej. Przepis art. 11 ww. dyrektywy 2009/103/WE, wskazuje, iż w przypadku sporu między organem, określonym w art. 10 ust. 1 (UFG), i ubezpieczycielem udzielającym ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej, dotyczącego ustalenia, który z nich musi wypłacić odszkodowanie osobie poszkodowanej, państwa członkowskie podejmują właściwe środki w celu wyznaczenia jednej z tych stron jako odpowiedzialnej w pierwszej kolejności za niezwłoczne wypłacenie odszkodowania osobie poszkodowanej. Jednocześnie jeżeli zostanie ostatecznie ustalone, że druga strona powinna zapłacić całość lub część odszkodowania, strona ta odpowiednio zwróci należność stronie, która dokonała wypłaty.

W oparciu o powyższe regulacje, projekt ustawy wskazuje jedną ze stron, jako odpowiedzialną w pierwszej kolejności za niezwłoczne wypłacenie odszkodowania osobie poszkodowanej. Zgodnie z przedstawioną propozycją, w przypadku ewentualnego sporu między Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym i zakładem ubezpieczeń, dotyczącego ustalenia, który z nich jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania poszkodowanemu, wypłata taka będzie dokonywana przez zakład ubezpieczeń. Przyjęcie takiej konstrukcji, wynika z faktu, iż czynności likwidacyjne dla Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego prowadzą zakłady ubezpieczeń. Zgodnie z obecnie obowiązującymi regulacjami uprawniony do odszkodowania zgłasza swoje roszczenia do Funduszu przez którykolwiek zakład ubezpieczeń wykonujący działalność ubezpieczeniową w grupach obejmujących obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i ubezpieczenie OC rolników. Ponadto zakład ubezpieczeń po otrzymaniu ww. zgłoszenia przeprowadza postępowanie w zakresie ustalenia zasadności i wysokości dochodzonych roszczeń i niezwłocznie przesyła zebraną dokumentację do Funduszu, powiadamiając o tym osobę zgłaszającą roszczenie (art. 108 ustawy). Następnie UFG po dokonaniu weryfikacji przekazanej dokumentacji i ewentualnym stwierdzeniu odpowiedzialności kolejnego zakładu ubezpieczeń, przekazuje tę dokumentację do tego zakładu ubezpieczeń. Do ewentualnych sporów dochodzi na tym właśnie etapie, tj. kiedy akta szkodowe trafiają do innego zakładu ubezpieczeń lub ponownie do zakładu, który je uprzednio przekazał. Mając na uwadze powyższą konstrukcję oraz zawartą w projekcie ustawy propozycję aby to zakład ubezpieczeń dokonywał wypłaty odszkodowania poszkodowanemu, należy spodziewać się, iż przedmiotowe świadczenie będzie trafiało do poszkodowanego bez zbędnej zwłoki.

Dodatkowo uregulowano kwestie dochodzenia przez zakład ubezpieczeń zwrotu wypłaconego odszkodowania. Zgodnie z zawartą w projekcie propozycją zapisu w przypadku ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w całości lub w części, zakład ubezpieczeń będzie dochodził od UFG zwrotu wypłaconego odszkodowania lub jego części i poniesionych kosztów.

Zmiana ust. 4 w art. 14 jest konsekwencją propozycji wskazanej w dodawanym ust. 4b i ma charakter porządkujący. Zmiana ta ma na celu wyeliminowanie ewentualnych wątpliwości w zakresie wyznaczenia podmiotu, który będzie właściwy w pierwszej kolejności do wypłaty odszkodowania, w przypadku powstania ewentualnego sporu.

Projekt ustawy zawiera także przepis przejściowy, który ma na celu zapewnienie, że podwyższone sumy gwarancyjne, o których mowa w art. 1 pkt 2 i 3 projektu ustawy, znajdą zastosowanie wraz z wejściem w życie regulacji odnoszących się do podwyższonych minimalnych sum gwarancyjnych. Proponowana zmiana będzie oddziaływała na umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, które będą obowiązywały w dniu 31 grudnia 2018 r. W stosunku do potencjalnych szkód będących następstwem zdarzeń zaistniałych od dnia 31 grudnia 2018 r. będą miały zastosowanie nowe (wyższe) minimalne sumy gwarancyjne właściwe dla obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz obowiązkowego ubezpieczenia OC rolników.

Termin wejścia w życie projektowanych przepisów wyznaczono na dzień 31 grudnia 2018 r. z uwagi na konieczność implementowania w tym terminie podwyższonych sum gwarancyjnych w obowiązkowych ubezpieczeniach: OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz OC rolników.

Mając na uwadze stanowisko Rządowego Centrum Legislacji, z przesłanego do uzgodnień (konsultacji publicznych i opiniowania) projektu ustawy zostały wydzielone regulacje, które wykraczają poza główny cel przedmiotowej nowelizacji, tj. wdrożenie prawa UE. Regulacje te, jako niedotyczące zmian wynikających z regulacji unijnych, zostaną przeniesione do odrębnego projektu ustawy.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji w trybie określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Mając na uwadze art. 66 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz. 646), projektodawca wskazuje, że projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248), a także mając na uwadze § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie wymaga przedstawienia organom lub instytucjom Unii Europejskiej stosownie do § 39 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulaminu pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Finansów</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Piotr Nowak, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Piotr Litwiniuk, Departament Rozwoju Rynku Finansowego, e-mail: piotr.litwiniuk@mf.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 27.07.2018</p> <p>Źródło: Prawo UE Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (Dz. Urz. L 263 z 07.10.2009, str. 11-31)</p> <p>Nr w wykazie prac UC127</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Podwyższenie wysokości minimalnych sum gwarancyjnych w obowiązkowym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów („OC posiadaczy pojazdów mechanicznych”) oraz w obowiązkowym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego („OC rolników”) – ubezpieczenie to obejmuje szkody wyrządzone ruchem pojazdów wolnobieżnych będących w posiadaniu rolników posiadających gospodarstwo rolne i użytkowanych w związku z posiadaniem tego gospodarstwa.

Regularny przegląd minimalnych sum gwarancyjnych wynika z art. 9 ust. 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16.09.2009 r. w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (Dz. Urz. L 263 z 07.10.2009, str. 11-31) i ma na celu zapewnienie, że minimalna suma gwarancyjna będzie podlegała urealnieniu. Zgodnie z tą regulacją, co pięć lat od dnia 11 czerwca 2005 r. lub na koniec okresu przejściowego trwającego najdalej do dnia 11 czerwca 2012 r., kwoty minimalnych sum gwarancyjnych podlegają przeglądowi z uwzględnieniem Europejskiego Wskaźnika Cen Konsumpcyjnych (obecnie zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych – HICP). Kwoty te są podnoszone o wielkość stanowiącą zmianę procentową HICP za odpowiedni okres, tj. za pięć lat bezpośrednio poprzedzających przegląd i zaokrąglane do wielokrotności 10 000 EUR.

Rzeczpospolita Polska skorzystała z okresu przejściowego na dostosowanie wysokości minimalnych sum gwarancyjnych do dnia 11 czerwca 2012 r. Minimalne sumy gwarancyjne zostaną podwyższone o wielkość stanowiącą zmianę procentową wskaźnika cen konsumpcyjnych za okres pięciu lat od końca okresu przejściowego (4,14%) i zaokrąglone do wielokrotności 10 000 euro.

Ponadto projekt doprecyzowuje regulacje dotyczące strony zobowiązanej do zapłaty odszkodowania w przypadku ewentualnego sporu między Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym a zakładem ubezpieczeń udzielającym ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej, w zakresie ustalenia, który z nich musi wypłacić odszkodowanie osobie poszkodowanej (art. 11 Dyrektywy).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proponowane zmiany urealnią wartości minimalnych sum gwarancyjnych w OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz OC rolników, zapewniając większą ochronę poszkodowanych.

Doprecyzowanie zapisów odnoszących się do sytuacji spornych pomiędzy Funduszem a zakładem ubezpieczeń w zakresie ustalenia, który z nich jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania osobie poszkodowanej. Proponowana regulacja określi w sposób jednoznaczny podmiot zobowiązany do wypłaty odszkodowania, co z kolei zapewni, iż przedmiotowe świadczenie będzie trafiało do poszkodowanego bez zbędnej zwłoki.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Podwyższanie minimalnych wysokości sum gwarancyjnych dotyczy wszystkich państw członkowskich UE i jest dokonywane co pięć lat, od dnia 11 czerwca 2005 r. (dla państw członkowskich, które nie ustanowiły okresu przejściowego) lub na koniec okresu przejściowego ustanowionego przez dane państwo członkowskie, trwającego najdalej do dnia 11 czerwca 2012 r. Rzeczpospolita Polska skorzystała z okresu przejściowego na dostosowanie wysokości minimalnych sum gwarancyjnych do dnia 11 czerwca 2012 r.

Brak danych w zakresie szczegółowych rozwiązań w innych krajach, w zakresie rozwiązywania sytuacji spornych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w dziale II, w tym w szczególności zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność ubezpieczeniową na obszarze Polski w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i obowiązkowego ubezpieczenia OC rolników – członkowie UFG	34 29 członków obligatoryjnych UFG	Rocznik rynku ubezpieczeń 2017 – Komisja Nadzoru Finansowego oraz Raport roczny UFG za 2017 r.	Dostosowanie oferowanych umów OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników do podwyższonych sum gwarancyjnych oraz odpowiedzialność w przypadku zaistnienia określonej sytuacji spornej z UFG dotyczącej ustalenia, który z podmiotów jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania poszkodowanemu.
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny („UFG”)	1	Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych (...)	Podwyższenie ochrony gwarantowanej przez UFG w zakresie zaspokajania roszczeń za szkody spowodowane przez niezidentyfikowanych lub nieubezpieczonych sprawców, a także doprecyzowanie regulacji prawnych w zakresie UFG dotyczących sytuacji spornych z zakładem ubezpieczeń przy wypłacie odszkodowania poszkodowanemu.
Ubezpieczający (posiadacze pojazdów mechanicznych oraz posiadacze gospodarstw rolnych)	23 288 664 – liczba polis OC posiadaczy pojazdów mechanicznych czynnych na koniec okresu 31.12.2016 r. 1 506 969 – liczba polis OC rolników czynnych na koniec okresu 31.12.2016 r.	Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń IV/2016. Komisja Nadzoru Finansowego	Zwiększenie sum gwarancyjnych z tytułu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników; możliwy wzrost wysokości składki ubezpieczeniowej z tytułu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników w związku ze wzrostem minimalnych sum gwarancyjnych.
Poszkodowani lub uprawnieni do świadczeń z tytułu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników	Liczba szkód zlikwidowanych za okres 01.01.2016r. - 1.12.2016 r.: - z tytułu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych: 1 162 380 - z tytułu OC rolników: 7 260	„Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń IV/2016.”, Komisja Nadzoru Finansowego	Zwiększenie maksymalnej wysokości odszkodowań i świadczeń ubezpieczeniowych z OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Nie prowadzono konsultacji poprzedzających opracowanie projektu. Przesłany do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania projekt ustawy, poza zmianami wynikającymi z regulacji unijnych, zawierał szereg zmian o charakterze „krajowym” mających na celu doprecyzowania obowiązujących regulacji.

Projekt został przekazany do konsultacji publicznych, w których uczestniczyły następujące podmioty: Rzecznik Finansowy reprezentujący m.in. interesy osób ubezpieczonych, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, Polskie Biuro

Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, Polska Izba Ubezpieczeń będąca organizacją ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego i reprezentującej zakłady ubezpieczeń, Polska Izba Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych, Polska Izba Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych, Izba Gospodarcza Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka, Stowarzyszenie Polskich Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych, a ponadto organu nadzoru nad rynkiem finansowym – Komisja Nadzoru Finansowego, Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Narodowy Bank Polski oraz Związek Banków Polskich.

Termin do zajęcia stanowiska w toku konsultacji został wyznaczony na 19 dni. Wyznaczenie takiego terminu uzasadnione było pilnością sprawy oraz charakterem projektu, który dokonuje wdrożenia do krajowego porządku prawnego regulacji europejskich.

Zgłoszone uwagi zostały poddane szczegółowej analizie i omówione podczas konferencji uzgodnieniowej. W konferencji udział wzięli przedstawiciele podmiotów, które zgłosiły uwagi. Zestawienie zgłoszonych uwag oraz stanowisko Ministerstwa Finansów zawiera raport z konsultacji oraz zestawienie nieuwzględnionych uwag.

Należy wskazać, iż przesłany do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania projekt ustawy, w zdecydowanej większości zawierał zmiany, które wykraczały poza główny cel nowelizacji ustawy. Priorytetowym celem przedmiotowej nowelizacji przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych jest wprowadzenie zmian wynikających z regulacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (wersja ujednolicona) (Dz. Urz. UE L 263 z 07.10.2009, str. 11). Zmiany te dotyczą dostosowania, zgodnie ze stopą inflacji cen konsumpcyjnych, minimalnych sum gwarancyjnych w obowiązkowym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów oraz obowiązkowym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego. Należy podkreślić, iż zmiany w tym zakresie powinny zostać zaimplementowane do dnia 31 grudnia 2018 r. Dodatkowo w ramach zmian wynikających z regulacji UE doprecyzowano regulacje dotyczące strony zobowiązanej do zapłaty świadczenia w przypadku sporu pomiędzy UFG i zakładem ubezpieczeń dotyczącego ustalenia, który z nich jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania osobie poszkodowanej.

Mając powyższe na uwadze oraz stosownie do stanowiska Rządowego Centrum Legislacji, jakie zostało zgłoszone w ramach uzgodnień, z przesłanego do uzgodnień (konsultacji publicznych i opiniowania) projektu ustawy zostały wydzielone regulacje, które wykraczają poza główny cel przedmiotowej nowelizacji, tj. wdrożenie prawa UE. Regulacje te jako niedotyczące zmian wynikających z regulacji unijnych, zostaną przeniesione do odrębnego projektu ustawy.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania	Nie dotyczy												

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie proponowanych rozwiązań nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Zakłada się, że podwyższenie minimalnych sum gwarancyjnych OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników będzie oddziaływało korzystnie na ubezpieczających przez zwiększenie ochrony ubezpieczeniowej oraz zwiększenie maksymalnej wysokości odszkodowań i świadczeń wypłacanych poszkodowanym lub uprawnionym od ubezpieczyciela z tytułu tych ubezpieczeń.</p> <p>W odniesieniu do kwestii ewentualnego wpływu wzrostu minimalnych sum gwarancyjnych z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników (w przypadku szkód na osobie z 5 000 000 euro do 5 210 000 euro oraz w przypadku szkód w mieniu z 1 000 000 euro do 1 050 000 euro – w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte ubezpieczeniem bez względu na liczbę poszkodowanych; równowartość w złotych) na wzrost składek ubezpieczeniowych z tytułu tych ubezpieczeń, należy wskazać, że wysokość składek ubezpieczeniowych za ubezpieczenia obowiązkowe ustala zakład ubezpieczeń. Zgodnie z art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), w każdym przypadku ustalenia taryfy składek za ubezpieczenia obowiązkowe, o których mowa w art. 4 pkt 1-3 ustawy, lub ich zmiany, zakład ubezpieczeń przedstawia organowi nadzoru informacje o tych taryfach oraz o podstawach ich ustalenia, w terminie 14 dni od dnia, w którym najwcześniej możliwe było zawarcie umowy ubezpieczenia obowiązkowego ze składką obliczoną na ich podstawie. Informacja ta powinna zawierać w szczególności analizę szkodowości oraz kosztów obsługi ubezpieczenia uzasadniającą wprowadzenie każdorazowej zmiany w taryfie.</p> <p>Zgodnie z art. 33 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zakłady ubezpieczeń są obowiązane ustalać składkę ubezpieczeniową w wysokości, która zapewnia co najmniej wykonanie wszystkich zobowiązań z umów ubezpieczenia i pokrycie kosztów wykonywania działalności ubezpieczeniowej zakładu ubezpieczeń. Zakłady ubezpieczeń są obowiązane gromadzić odpowiednie dane statystyczne w celu ustalania na ich podstawie wysokości składek ubezpieczeniowych. Zgodnie z brzmieniem art. 819 § 3 k.c., w wypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej termin roszczeń poszkodowanego wobec zakładu ubezpieczeń o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przedawnia się z upływem okresu przewidzianego dla tego roszczenia w przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym lub niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem zobowiązania. W myśl art. 442¹ § 1 k.c. roszczenia z tytułu czynów niedozwolonych przedawniają się po upływie 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia, nie później jednak niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Z kolei stosownie do treści art.</p>
--	--

442¹ § 2 k.c., jeżeli szkoda wynikała ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat 20 od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

W związku z powyższym, zakłady ubezpieczeń oferujące ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych lub OC rolników ustala składki z tytułu umów tych ubezpieczeń po analizie wieloletnich danych statystycznych dotyczących wypłaconych odszkodowań i świadczeń, obejmujących rozkład wysokości, częstotliwość i charakter wypłacanych odszkodowań i świadczeń (wypłaty jednorazowe i renty), regresów, kosztów likwidacji szkód, kosztów windykacji regresów oraz kosztów akwizycji i kosztów administracyjnych związanych z tymi umowami ubezpieczenia. Wg danych KNF wartość rezerwy na skapitalizowaną wartość rent z tytułu umów OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na dzień 30 czerwca 2016 r. wyniosła 6,41 mld zł. Liczba rent aktywnych wynosiła 16015. W 2018-2020 przewiduje się wyczerpanie sum gwarancyjnych w odniesieniu do 42 rent. Wzrost minimalnej sumy gwarancyjnej spowoduje wzrost rezerwy na skapitalizowaną wartość rent. Przeprowadzone analizy przez zakłady ubezpieczeń będą obejmowały wpływ wzrostu minimalnej sumy gwarancyjnej na prognozowaną wysokość wypłacanych odszkodowań i świadczeń.

Zakłady ubezpieczeń, które prowadzą działalność ubezpieczeniową w grupie 10 działu II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przez stosunkowo krótki okres czasu lub których portfel ubezpieczeń komunikacyjnych nie jest znaczący, przy ustalaniu składek ubezpieczeniowych dla umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych będą brały pod uwagę składki większych zakładów.

Z danych KNF (Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń IV/2016.) wynika, że w 2016 r. odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w grupie 10 wyniosły 7,98 mld zł (przy liczbie szkód zlikwidowanych 1 162 380). Oznacza to, że wartość zdecydowanej większości wypłacanych odszkodowań i świadczeń z tytułu szkody bądź zdarzenia jest znacząco niższa niż minimalna suma gwarancyjna.

Kwestia ewentualnego wpływu podwyższenia minimalnych sum gwarancyjnych na wysokość składek ubezpieczeniowych w przypadku ubezpieczeń obowiązkowych: OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz OC rolników została również zaopiniowana przez Polską Izbę Ubezpieczeń (PIU).

Z konsultacji przeprowadzonych przez PIU z zakładami ubezpieczeń wynika, iż podwyższenie minimalnej sumy gwarancyjnej o niecałe 5% będzie miało niewielki wpływ na wysokość składki. Na wysokość składki decydujący wpływ ma ocena ryzyka ubezpieczeniowego, a także analizy i statystyki, na podstawie których tak kształtowane są taryfy, żeby wynik techniczny i wpływy uzyskane ze składek pozwalały na wypłaty odszkodowań z zachowaniem płynności finansowej zakładu ubezpieczeń. W związku z tym można oczekiwać, że ewentualny wzrost taryf może być zróżnicowany w odniesieniu do poszczególnych rodzajów klientów oraz portfeli ubezpieczeń, a także sytuacji poszczególnych zakładów ubezpieczeń, do których należy ustalanie wysokości składek ubezpieczeniowych zgodnie art. 33 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Jednocześnie PIU wskazało, że podwyższenie minimalnych sum gwarancyjnych może mieć wpływ na wzrost wypłat świadczeń ze zdarzeń z przeszłości, gdzie po wyczerpaniu ówczesnie obowiązujących sum gwarancyjnych, często pojemność polisy przywracana jest wyrokami sądów powszechnych do limitów aktualnie obowiązujących. W dłuższym okresie podwyższenie sum gwarancyjnych może mieć odpowiednio wpływ na podwyższenie średniej kwoty wypłat ze względu na to, że maksymalna suma gwarancyjna będzie stanowiła statystyczny punkt odniesienia przy ustalaniu należnych poszkodowanym kwot, a co za tym idzie, będzie impulsem do podwyższania dotychczas oczekiwanych przez poszkodowanych kwot odszkodowań.

PIU zwraca także uwagę, że zmiana minimalnych sum gwarancyjnych w OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolnika wpłynie istotnie na procesy organizacyjne w zakładach ubezpieczeń oraz wygeneruje dodatkowe koszty nieuwzględnione w budżetach - koszt wymiany pełnomocnictw każdego agenta czy koszty zmian w systemach IT.

Niemierzalne skutki doprecyzowania przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) - zmiany polegają na doprecyzowaniu zapisów odnoszących się do sytuacji spornych pomiędzy Funduszem a zakładem ubezpieczeń w zakresie ustalenia, który z nich jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania osobie poszkodowanej.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

-
- tak
-
-
- nie
-
-
- nie dotyczy

-
- zmniejszenie liczby dokumentów
-
-
- zmniejszenie liczby procedur
-
-
- skrócenie czasu na załatwienie sprawy
-
-
- inne: ...

-
- zwiększenie liczby dokumentów
-
-
- zwiększenie liczby procedur
-
-
- wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
-
-
- inne: ...

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

-
- tak
-
-
- nie
-
-
- nie dotyczy

Komentarz:
Nie dotyczy**9. Wpływ na rynek pracy**

Projektowane regulacje nie będą miały wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

-
- środowisko naturalne
-
-
- sytuacja i rozwój regionalny
-
-
- inne: ...

-
- demografia
-
-
- mienie państwowe

-
- informatyzacja
-
-
- zdrowie

Omówienie wpływu

Nie dotyczy

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wykonanie przepisów nastąpi z dniem wejścia w życie poszczególnych regulacji ustawy.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Kolejny przegląd wysokości minimalnych sum gwarancyjnych w OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i OC rolników odbędzie się po upływie 5 lat od ostatniego przeglądu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)